2-dik szám. Csütörtök, január 3. 1867. XII. évi folyam.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás: Kül-monostorutcza 181. szám. **Kiadó hivatal:** Középutcza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij. Hirdetések felvétetnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.). Nyiltttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben. **Előfizetési ár:** egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhivás

a

„K. KÖZLÖNY"

1867-diki,

azaz: tizenkettődik évi folyamára.

Előfizetési ár:

Évnegyedre . . . **3 forint o. ért.**
Félévre . . . . **6** „ „ „
Egész évre . . . **12** „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcza Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Kolozsvártt, december 20-án, 1866.

A „K. Közlöny" szerkesztősége.

Pest, január 1. 1867.

(**D.**) Mióta Napoleon császár divatba hozta új évi üdvözletek alkalmával jelzeni törekvéseit, azóta ily alkalomkor mintegy szokásszerüleg hasonlót vár a közvélemény a többi uralkodóktól is.

Igy nem csoda ha közöttünk s a Lajthán tuli tartományokban is hirek keringettek az év kezdő napján bekövetkezendő nagy uralkodói tényről, mely a magyar nemzet törvényes ministeriuma kineveztetésében s a császári tartományok közös képviseletének összehivásában jelentkeznék.

Elősegitette ezen conjecturákat Beust ur Pesten történt megjelenése s érintkezése a kormányférfiakkal s a Deák-párt kitünőségeivel, a mely tény az udvari kormány kiegyenlitési törekvéseinek komolyságáról látszik tanuságot tenni.

Nem tudjuk azonban, ha valjon elkészültek-e már kormánykörökben a végmegállapodások annyira, hogy a trónról már most az új évvel valami eldöntő és nagy fordulatot eszközlő nyilatkozatot hallhatnánk.

Azt hiszem, miképp csak azon körülmény is, hogy a magyar országgyülésnek ö Felségeikhez menesztett küldöttségét nem új évvel, hanem január 6-kán fogadják el, nagyrészben meghiusitja a fennebbi combinatiokat, s sokkal valószinübb azon hir, hogy az országgyülés feliratára egy ujabb leirat leend, a mely az utóbbinál szintén inkább fog közeledni a magyar alkotmányos álláspontboz. Vajha a kormány ne közeledésekben lelné kedvét, hanem állana határozottan ezen alkotmányos álláspontra, mely a nemzet legitim szabadságával együtt biztositja a korona jogait.

A mint beszélik, már egyebekben a magyar törvényhozás sikere körül a korona gondjai eloszlatvák csak a hadügy kérdése az, a mely még a viszály okát képezi, s mely miatt az egész kiegyenlités müve meghiusulhat.

Ugy látszik, hogy Ausztriában és Magyarországon is oly katonai rendszert kivánnának létesiteni, a mely a porosz honvédrendszernek megfelel. Ez esetben minden polgár született katona lévén, az ujoncz-megszavazásnak nem is lenne aztán értelme; s itt az alkotmány garantiája nem az ujonczmegszavazásban, hanem abban van, hogy a nemzet maga képezi a fegyveres erőt, ha tehát a hatalom erös akar lenni, kénytelen a nemzet közvéleménye szerint uralkodni.

Ezen czélhoz képest az országvédrendszer, valóban nagyobb biztositékát nyujtja a nép szabadságának, mint maga az ujonczmegszavazás joga, miután ez ujonczokból alakuló hadsereg egyedül a hatalomé aztán.

Austriában azonban az igen sajátságos nemzetiségi viszonyok miatt a Landwehrsysthemnek aligha megvolnának a porosz vagy svájczi hasonló rendszer kedvező következményei, miután már titkot sem csinálnak abból, hogy a birodalomnak több egyes nemzetiségei közt szédelgö fejek külsö törekvések által vannak már is afficiálva.

S részemről ez s más okok alapján legüdvösebbnek látnék oly katonai szervezést, melyről már e lapok hasábjain szólottam, s mely a magyar királyságra nézve az 1848-i institutioban van letéve, s melyhez egészben hasonló intézményt kellene Ausztriába is behozni, hogy ezáltal a birodalom mindkét fele hasonló honvédelmi erőt fejtene ki, hasonló garantiáit birná az alkotmányos szabadságnak, birná e mellett az ujoncz-megszavazás jogát, a korona pedig épp oly nagy számu, de sokkal biztosabb haderőt nyerne, mint a minőt nyerhetne a Landwehr rendszerrel.

Erős közös sorkatonaság, s a két résznek két külön honvédserge, s e mellett a tüzhelyvédség, mely a hon végveszélyei közt lehetne igénybe vehető, bizonynyal képes lehetne biztositani hazánk és a birodalom határait, s osztrák szövetségeseinkkel közös uralkodónk trónját.

Vajha a kormány katonai képességei ezen kérdésről mélyebb politikai szempontok s heterogen nemzetiségi viszonyaink megfontolásával gondolkoznának; ekkor talán rájönnek, hogy az ujoncz-megszavazás kérdése nem fog lenni a kiegyenlités lapis offensionisa.

Szép a porosz honvéd-rendszer; de soha egy állam sem veheti át feltétlenül más állam intézményeit; feladata az, hogy annak föbb eszméit saját viszonyaihoz alkalmazza. E viszony az állam belérdekein, a népek geniussán s alkotmányos jogain alapszik, melyeket semmi theoriaért ignorálni nem lehet.

Ha e fontos kérdést a méltányosság és igazságosság kiegyenlitik, reméllenünk lehet, hogy ez esztendö véget vet a kisérletek s provisoriumok korszakának, s a birodalom és országunk népei elvégre az alkotmányos jog gyakorlata által jobb jövöjüket biztosithatják.

Hol a baj s ki az oka?

Egy sugalmazott franczia lap, a „Patrie" december 26-diki föczikkében Ausztria s különösen Magyarország jövöjével foglalkozván azt mondja, hogy alapos értesülése szerint Beust ur bécsi befolyásos egyéniségek vetélkedése és cselszövényében a nehézségek oly feleslegével kénytelen küzdeni, melyet a monarchia jelen állapota éppen nem igényelt. A magas osztrák aristocratia egy része, mely némileg extra dominium képzeli magát, s mely ha hajlandó lenne is az államférfiu rendszere alá sorakozni, de a hivatal javadalmait (da liegt der Hund begraben!) magának szeretné tartani, másfelöl a muszka befolyás körül sorakozó öszszes személyiségek különösen ellenzik tendentiáit. A franczia lap szerint Beust urnak e nyügös helyzetben önvédelmére kellett forditnia tevékenysége s erélye legnagyobb részét, melyet bizonyosan hasznosabban érvényesithetett volna eszméi valósitására. Pesti utját sikernek tekintik; de épp oly sajnos — ugymond — hogy a negociatio a magyar országgyülés vezetöivel nem vezetett határozott eredményre. Inti a magyarokat, hogy ha folytatják a szükkörü legistaságot, nem juthatnak egyebüvé, mint zsákutczába; veszélyeztetik az ausztriai monarchiát, s nem mentik meg kényes nemzetiségüket. S e szavakkal végzi: „Azt a tanácsot kellene adni Deák urnak és barátjainak, hogy tanulmányozzák Lengyelország felosztás előtti utolsó éveinek történelmét. Üdvös elmélkedésre vezető leczkéket lelhetnek ott. S minthogy a kormányoknak is akarunk bizonyos történelmi tanulmányokat ajánlani, bátrak vagyunk az ausztriai kormányt és aristocratiát a mi XVI. Lajosunk uralkodásának végszakára figyelmeztetni. Ennek minden lapján olvasható egy-egy igen feledett igazság, mely megtanit, hogy a belviszály, a kormánykörökben uralkodó anarchia, s a közérdemü férfiak irányábani ellenségeskedés az, mi által a régi kormányok magukat a leggyászosabb szélsöségekig engedték sodortatni!"

Nem akarunk ez alkalommal tüzetesebben hozzászólani a franczia sugalmazott lap ezen admonitiojához. De azt meg kell futólag jegyeznünk, hogy miután e lap minden bajok legfőbb okát feltalálja „a kormánykörökben uralkodó anarchia" az osztrák aristocratia patriotismusának „hivatali javadalmakat lesö" önzö szempontja s azon „cselszövény"-ben, mely egy szerinte is oly hasznos és jó irányu férfiut, mint Beust, nem hogy elősegitne, söt „megnyügöz", s miután Pesten az anarchia legkisebb nyoma sincs, s az országgyülés a királyi korona és nemzet törvényes jogainak tulajdonképp conservativ (de jobb értelemben vett conservativ) szempontján áll: tehát Magyarország nem is lehet felelős azon veszélyekért, mik a monarchiát fenyegetik.

A magyar országgyülés épp ezen veszélyek elháritása érdekében folyamodott már nem tudjuk hányadik feliratával a koronához, s ha a bécsi „cselszövények" és „kormánykörökben uralkodó anarchia" miatt a sisyphusi munkát ujból elől kell kezdeni, ha mindez óráig meddövé tudták tenni azon belküzdelmet, melyet Ausztria ujból construalása körül meginditottak, oly baj ez, mit nem a magyar országgyülés hatalmában áll elháritni, a minthogy az nem is oka annak, hogy a legélesebb ellentétek gondatlanul és mesterségesen felidéztettek s továbbra is fentartatnak.

Zsákutczába jutunk politikánkkal, ha törvényes jogainkhoz oly „mereven" ragaszkodunk, mint ezt a „Patrie" a legujabb feliratból is látja? De — azt kérdjük — hová jutnánk, ha lemondva a magyar királyság jövöje iránti bizalmunkról (mert csak ekkor tehetnök ezt) alája vetnök magunkat oly tulfeszitett követeléseknek, a minökkel a franczia lap által emlitett „cselszövények" emberei Bécsben bámulatos bölcseséggel szoktak felelni, ha arról van szó, hogy hát: miképpen kell Ausztriát regeneralni?

Aval „ijesztgetnek", hogy ilyen meg amolyan nagy bajban „vagyunk", s ha elvész Ausztria, hát elvész Magyarország is és nem tudnak csábitóbb tanácsot adni, mint azt, hogy kövessünk oly politikát, mely bölcs engedékenységgel hajol meg a „hivatali javadalmak"-at czélozó patriotismus igényei előtt, azaz Magyarország essék az öngyilkosság bünébe, s e bünt igazolja aval, hogy — perit, ne pereat.

Tordátfalvi.

Lapszemle.

A „Napredak" a „Válúton" czimü vezérczikkében igy okoskodik: „Mindannyian tudjuk és érezzük, hogy az osztrák birodalom crisisben van, melynek jó vagy roszra fordultától fog függeni: valjon Ausztria hatalom marad-e továbbra is Európában, vagy csak gyarapitani fogja-e a „beteg emberek" számát?

De az osztrák birodalmat lakó egy nemzetre sem oly annyira végzetszerü ezen pillanat, mint éppen a magyarokra.

Ezt emlité minapi beszédében Magyarország legünnepeltebb államférfia is — Deák.

Jól tudják ezt a többiek is, és épp e végett minden lépésöket nagyon is fontolóra veszik.

Nemsokára el fog döntetni, valjon a magyarok ezentul is irányadó politikai tényezökül fognak-e tekintetni; el fog döntetni, valjon képesek-e felfogni valódi állásukat és fajuk történeti hivatását keleti Európában, vagy pedig látszólagos érdekektől el fognak-e csábittatni, vagy képzelt, üres félelemtől a követendő útról megiramodni.

A magyarok multja, mint más nemzetbelieké is, sok fényes és sötét lapot mutathat fel. Emelkedtek és ismét visszaestek, a mint az erények vagy vétkek útját követték, de tény, hogy életképességöket leginkább azzal bizonyiták be, hogy új hazájokban fenn tudták magukat tartani ezred éven át.

Századokon át lakták a magyarok e földet, a nélkül, hogy a többi nemzetiségek a legcsekélyebb ellenszenvet is tanusitottak volna irányukban. Söt, mi több, oly szép egyetértés uralkodott közöttök, hogy sok, föleg szláv család a magyar fajjal összeolvadt. Ezt a magyarok erőszakos rendszabályok nélkül is elérték; mivel az ö politikai irányuk és törekvésük nem jött vala ellentétbe más nemzetbeliek politikai irányával és törekvésével, mely nemzetiségek igenis örültek azon, hogy a magyarokban hatalmas szövetségtársat nyertek a német elem terjeszkedése és elönyomulása ellen.

De Európa keleti és nyugati részén véghezment nagy történeti események Magyarország viszonyait is tetemesen megváltoztatták. A németek elönyomulása ellen folytonosan küzdö magyarok, egyszerre ezen németekhez fordultak segélyt keresendők. Ezáltal felbomlott azon viszony is, mely a magyarok és a hazát lakó más nemzetiségek között századokig fennállott.

A németek a szláv lakta Európa keleti részei utáni vágyakozásukban szövetségeseket kerestek a magyarokban és ezt némikép el is érték.

A magyarok, elvesztve azon reményt, hogy valaha képesek lesznek hatalmukat Magyarország határain túl kiterjeszteni, elfeledték, hogy ezredéves életükről nem szabad megfeledkezniök, és igy elcsábittattak azon kilátástól, hogy a magyarországi lakosokat könnyen magyarosithatják. Ily eljárások által a szövetséges társakból más elnyomatott nemzetiségek urai lettek.

Mit nyertek ezáltal a magyarok, mit Magyarország — a szomoru jelen mutatja.

A történet ime most — meglehet utoljára — a magyarokat érinti. Képesek lettek-e intéseit felfogni, elöre látni? Fogják-e akarni százados testvéreikkel, Magyarország összes népeivel, egyetértöleg, Magyarország függetlenségét és önállóságát védeni, vagy tarka szinezetü jövendötöl elkábitva a németekkel ellenünk szövetkezni? A magyarok, e kelet népének, szövetsége a nyugattal hasonló volna az óriás szövetségéhez a törpével.

Minden utógondolat nélkül nyujtjuk a magyaroknak testvéri jobbunkat hazánk szent jogainak megvédésében. Meglehet, hogy ily alkalom nem fog többé kinálkozni ösapáink szövetségének megujitására, mely már ugy is bomlófélben vala. Valjon e végzetes válútról fognak-e a magyarok a valódi ösvényre térni?

Országgyülési beszéd.

Gróf Cziráky János beszéde.

(a förendi-ház dec. 19-ki ülésében.)

Nagyméltóságu tárnokmester ur! Méltóságos förendek! Nemcsak bármily természetü, kétes vitatkozás alatt levö magán-ügyekre vonatkozólag, melyeknek eldöntése bármily alaku törvényszéknek itéletétöl függ, de azon nagy horderejü és nagy hatásu kérdésekre nézve is, melyek miatt törvényhozói állásunknál fogva a közvélemény itélö törvényszéke elé idéztetve megjelenünk, áll egy avas bár, de azért mégis meglehet, hogy a százados szokás, hagyomány vagy gyakorlat szentesitette elv, mely igy hangzik: „A ki hallgat, beleegyezik!" Én ugyan részemröl megvallom, ez elvnek általános alaposságáról és minden idök s körülmények közti helyes alkalmazhatásáról teljesen meggyözödve nem vagyok, mert sokan és méltán követve ezen elvet, mely a bölcsnek mondata: „Hogy ha beszélni ezüst, hallgatni arany", a felszólalástól tartózkodnak, sokan pedig, bár más, általam nem fürkészendö okuál, lehet tán kényelem vagy közönyösségnél fogva, placebo domini vel populo való hajlamnál, mintegy mondom ezen okoknál fogva magukat hallgatásra határozzák, holott a hallgatás magában még nem bizonyos és minden kétségenkivül álló criteriuma annak, hogy a tárgyba valaki beleegyezett volna; de mélt. förendek! nehogy én alaposan vagy alaptalanul netalán erröl vádoltathassam, és hallgatásom netalán ez ügyre nézve bárki által beleegyezésre magyaráztassék: kénytelennek érzem magamat, azokról, mik e felirati javaslatban foglaltatnak, és tisztelt elöttem szóló barátom által igen nyomatékosan felhozattak, eltérőleg és mivel lényegben térök el, azokra vonatkozólag nézeteimet lehetö röviden elöadni. (Halljuk!)

Sem czélom, sem szándékom hosszadalmas elöfejtegetésekbe bocsátkozni, mert általános vázlatokban ismételnem kellene alkalmasint sokban azokat, miket a multkori tárgyalások alkalmával elég kimeritöen indokolni a lehetöségig iparkodtam; holott mai felszólalásomnak nincs más czélja, mint szilárd és renditbetetlen meggyözödésemen alapuló nézeteimet és alapeszméimet ez alkalommal is szüzen és változatlanul fentartani.

Triplicája fekszik elöttünk, vagy ha ugy tetszik és ha lehet visszapillantanunk a mult országgyülési tárgyalásokra, azon — fájdalom! trón nemzet közti hosszasan folyó vitákra, melyek kotmányunk visszaállitását, és annak minden tetbeni érvényesitését tüzték ki föczélul azon longae litis pernek, melyre nézve a szággyülési két feliratot tekintve, az talis, ez országgyülésben folytatott nek nézhetjük, a melynek nincs más czélja, mint föleg az ország kormányzására való tekintettel, de általában is minden eddig életbe nem léptetett, és jelesen az 1848-diki törvényeknek minél elöbbi, még pedig sans phrase való visszaállitása, mert a betü szerint magyarázott jogfolytonosság elvének alkalmaztatásánál fogva sürgettetik — és legujabban is legnyomatékosabban ismételtetik. Megköze-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

liti ezen jogfolytonossági szempontot kétségtelenül a november 17 kén kibocsátott királyi kegyelmes leirat, mely egyedül csak feltételül köti ki a közös ügyek rendezését, és azokkal kapcsolatban álló három tárgyat, t. i. a hadügyi, vámügyi és államhitelnek egységét tüzi ki feltételül.

Bajos — felette bajos, mélt. förendek, ezen tárgyat elemezni és tüzetesen hozzászólani; söt lehetetlen, mert elöször nem fekszik napirenden, másrészröl pedig azon initiativánál fogva, mely initiativa kétségtelenül a képviselőház tulajdona, nekünk ezen tárgyhoz szólani, és azt elemezni igen bajos; de egyszersmind neheziti azon állást, hogy igen nehéz a priori meghatározni azon feltételek nyomatékos voltát, melyektől feltételeztetik magának az alkotmánynak ekként sürgetett visszaállitása.

Osztom tökéletesen azon nézpontot, mely nézpont kifejtetett bövebben a képviselőház tárgyalásainál, kifejtetett s a dolog természeténél fogva is következik, hogy t. i. mindaz, mi itt nehézség gyanánt felhozatott, hivatkozással egy munkálatra, mely munkálat eddigelő csak a kezdeményezés legelsö stadiumában fekszik, merittetett az eddigi országgyülési gyakorlattól és szokástól vajmi eltérőleg, mert eddigelé közjogunk alapjaiból meritve a fejedelemnek csak azon tárgyakról lehetett legfelsőbb tudomást szerezve nyilatkozni, melyek diaetalis conclusumon sarkalván, legmagasabb tudomására ezen az uton jutottak.

Ezt azon munkálatra mondani egyáltalában annál kevésbé lehet, mivel még a képviselőház sem határozott felette, de még a képviselőház kiküldött bizottságának határozatán sem ment át, hanem egyedül a bizottság által kiküldött alválasztmány javaslatán sarkal.

Nem akarom, mélt. förendek! ezáltal okozni a kormanynak eljárását, söt abban a legjobb szándékot tisztelem, mert rendkivüli idök és körülmények rendkivüli eljárást igazolnak; valamint én mondom, rendkivüli körülmények közt — bocsássanak meg a mélt. förendek — a rideg jogfolytonosságboz való szoros ragaszkodás sem teremheti meg a várt gyümölcsöt, azért, mert itt nem arról van szó, hogy az egyik vagy a másik fél veszitsen, mint az egy juris perben van, a hol megitéltetik a követelés vagy nem; hanem arról, hogy becsületes transactio következtében, kölcsönös engedékenység nyomán egyezkedjünk. (Helyeslés.)

Méltóságos förendek! De azon szempontot is megengedve és elfogadva, melyet a tisztelt képviselőház magáévá tett, azon szempontból, melyet elfogadott, kiindulva sem találtam volna az ügyre nézve üdvtelennek, söt inkább a tanácskozás és kiegyenlités szándokának lényeges elömozditására szolgált volna, ha a kir. leirat azon része, mely ezen nehézségeket foglalja magában, ama választmányhoz utasittatott volna, hogy immár ott a munkálat keletkezésénél fogva bármi tekintet alá vétessék.

Mondom, igen bajos a priori azon kérdés itteni eldöntése, lehető e a felelős magyar miniszteriumot mindezeknek rendezése nélkül életbe léptetni; mert ezt sürgeti egyrészröl a felirat, ezt feltételezi másrészröl a kir. kegyelmes leirat. A felelős magyar miniszteriumról, melyben én elöterjesztett multkori véleményemnél fogva azon általános és országosan hirdetett panaceát ugyan el nem ismerem, én részemröl forrón és tiszta szivemböl óhajtom, hogy legyen ez az áldásnak a hazára bőven csergedező forrása, holett ellenkezőleg nem fojthatom el keblemben azon nagy aggodalmat, hogy minden előfeltételek nélküli visszahelyezése vajmi könnyen lehetne éppen azon általunk annyira óhajtott megszüntetendő viszályoknak Pandora-szelenezéjévé.

Mondom én, a felelős miniszterium kétségtelenül a nemzetnek törvényes és törvényeken alapuló óhajtása; a felelős miniszteriummal ellentétben áll a dicasterialis rendszer; és gondolom, bár eléggé világosan kifejeztem magamat a multkori alkalommal, és nem más czélom volt, mint a dicasterialis rendszer árnyoldalaira nézve tenni azon észrevételt, hogy minden rendszernek megvannak a maga árny- és maga fényoldalai, mégis, nem tudom, szándékosan e vagy nem, engem mintegy setétebbnek akartak festeni, ki szorosan ragaszkodik a tarthatatlan és korhadt multhoz. Részemröl is előnyösnek és a hazára sürgetőnek tartom, hogy egyes személyekre azon felelősséggel, mely felelősséget egyedül tartok üdvhozónak egyiránt felfelé és lefelé, egyes személyekre mondom — átruháztassék a kormányzat, miniszteri nevezettel, ha ugy tetszik, minthogy ez elöször törvényes, de másodszor a nemzetnek mintegy lázas forró óhajtása; de én nem tartom közömbösnek, azon hatáskörnek, melyel a miniszterek birjanak, kijelölését, nem tartom közömbösnek azon viszonyt, melyben ök a közbirodalom többi kormányzatához álljanak, s még kevésbé azon helyzetet, mely köztük és a fejedelem közt a királyi hatalom gyakorlására vonatkozólag létezik; ezen kérdéseket, mondom, én részemröl közömbösöknek, vagy olyanoknak, melyeket tekintetbe venni egyáltalán nem kellene vagy nem lehetne, meszeket tovább odázni, vagy később megoldani lehetne, nem tartom. — Ezekre nézve vannak nekem, mélt. förendek! kételyeim, és egyenesen ki kell jelentenem azon meggyözödésemet, hogy éppen azt tartom, hogy ezen kérdések elöleges megvitatásának és megállapitásának elmulasztása szülte volt az 1848-dik évben legfőkép azon bonyodalmakat, melyeknek keserü és fanyar gyümölcseit elegendőkép kellett mindnyájunknak kóstolni, melyek miatt sok vitézt kellett eltemetni, folyt miattuk annyi vér.

Méltóságos förendek! Az volt akkor mondva: nincs idő arra, s az mondatik most is: hagyjuk későbbre; de éppen ezen későbbi időkre való halasztás, valamint akkor sem volt meggyözödésem szerint indokolva, mert akkor is holmi ijesztgetésekkel fenyegetözdtek, mint az, hogy a Rákoson 20,000 ember áll, söt egy szemlélö deputatio is küldetett ki a végett, (Zaj. Halljuk!) ugy most sem látok, mélt. förendek! elegendő indokokat arra, hogy a törvényhozó testület miért ne vehetne annyi időt magának, hogy ezen kérdések elöleges megfontolásába és megvitatásába bocsátkozzék, azon akadályoknak és sajnos következményeknek lehetőleges elkerülhetése tekintetéböl. Erre nézve, méltóságos förendek! kellő és tökéletes indokokat feltalálni, és magamat azokra nézve itt e helyen meggözni — részemröl egyáltalában képtelen vagyok.

De azt mondom, mélt. urak! söt, ha tanácsomat érvényesiteni kellene, egy pillanatig sem haboznám azt is kijelenteni, hogy a közös ügyek rendezését tárgyazó kérdésekre nézve, a mint a hadügy-, vámügy- és az államhitelnek egysége megkivánja, szintén nem látom szükségesnek, hogy addig felfüggesztessék a miniszterium; söt bizonyos tekintetben igen szükségesnek, előnyösnek és a kormányra nézve igen óhajtandónak találnám, hogy már képviselöi által befolyhatván ezen ügyeket elömozdithatná és érvényesithetné; ha a fejedelem tanácsosai választásábani teljes szabadsága és elsajátithatlan királyi jogainak gyakorlata kellöen biztosittatik. De, méltóságos urak! a mihez semmi idő és körülmények közt részemröl hozzá nem járulhatok, a mi meggyözödésemmel ellenkezik, az, hogy minden elöleges megállapodások nélkül léptettessék életbe a miniszterium.

Tudom: az ellenvetés az ehet, hogy törvényhozásra nem vagyunk jogositva. Megengedem, hogy törvényeket nem hozhatunk; de ez ki nem zárja azt, hogy ha különösen a kiegyenlitési hajlam erös gyökereken alapszik, mindkét részröl elöleges, mindkét részröl kötelező megállapodások létrejöjjenek, a melyek azon pillanatig, midön a miniszterium életbelépend, ideiglenes kötelező erövel birjanak, mig a szentesités ezen törvényekre vonatkozólag megadathatnék. (Vége következik.)

Levelezés.

Bukurest, dec. 27-kén, 1866. — Emlékezhetnek e lapok t. cz. olvasói, hogy midön a mult tavaszon a „Pesti Hirnök“ nekirontott volt a Daco-romanianak, a pesti „Concordia“ román lap azzal végezte a vitát, hogy ez a Daco-romania nem politikai fogalom, hanem csak mivelödési, mint midön a magyar ember ezt mondja: a nagy Magyarország Kárpátoktól a Feketetengerig stb.

A „Constitutiunea“ jászvásári román lap ujra megmagyarázza a Daco-romania fogalmát, meglássuk, mit fog mondani erre a „Concordia“, a czikk, melynek beható olvasását a „Romanul“ is komoly figyelmébe ajánlja olvasóinak, im itt következik:

„A tél elérkezett s vele a béke is Európában. Béke Északtól Délig, Kelettől Nyugotig. Csak tompa moraj zúg alattomban uj háborukról, melyek fel-felráznak politikai egykedvüségünkböl, melyben élünk; tompa moraj, mely oly hirtelen elenyészik, a mint felzúgott. Minden európai és tul a tengeri országok erélyesen hozzáfogtak belerösitésükhöz, hogy romlásukat kiépitsék. Csak a szerencsétlen Mexikó van belegyenetlenség által széttépve s ez által arra kárhoztatva, hogy mint állam a földröl kitöröltessék. Az észak-amerikai Kolosz kezdi mutogatni erejének iszonyu körmeit, melyröl az utóbbi polgárháboruig nem volt elég tudalma s ez egyetlen szempillantásától reszketni látszik az egész Európa. Az európai nemzetiségek, nagyok és kicsinyek, mozogni kezdenek. A lengyelek, megtörve, szétzúzva legutolsó nemzeti küzdelmeikben, egyedül ök tünnek ugy fel, mint a kik, ha nem is csüggedtek el egészen győzelmök reményében, mégis legkevésbbé remélhetik, hogy elvesztett nemzeti önállásukat visszanyerjék. De mindamellett is, hogy anyagilag összeromlottak, erkölcsileg leverettek, ez a derék nemzet készen áll ujabb küzdelmekre, habár meg van győződve, hogy hasztalan próbálnak, ha csak a hatalmas nemzetek által meg nem segittetnek.

Nemes és méltó példa a nemzetek elött! A román nemzet távol van attól, hogy a szerencsétlen lengyelek sorsában lenne. Románia ma egy olyan állam, a melynek közel öt millió lakosa van, örökös fejedelemmel, ki nemes és szerettetik, mint az uralkodó családokból itt legelsö. Azon románok, a kik idegenek jármai (!) alatt vannak, ök is felserkentek s készek közremüködni a szabad romániabani testvéreinkkel az egész nemzetnek boldogságáért és meggyözödéseért. Azonban az osztrák és orosz románoknak támaszra van szükségök, Románia támaszára, munkájukban; biztositék kell nekik, hogy Románia életerös és van azon helyzetben, hogy anyjuk lehessen. Mi vagyunk tehát hivatva az egész román nemzetnek jövöjét elökésziteni egy erös és mivelt állam alapjának megvetésével. Jövönk, melyre törekednünk kell az, hogy elnyomott testvéreink (!) bizalmát megnyerhessük, hogy alkalmas időben, minden románok, mint egy férfi emelkedjenek fel a nemzet védelmére, az elnyomó invasiok meggátlására, Dácia unifikálására.

E nemes és magasztos czél való, hogy még felette távol lehet, azonban ez czélunk s jogot ad nekünk magunkat olyan nemzetnek tekinteni, melynek van jövöje. *) Jelenleg minden Romania erkölcsi és anyagi erösbülésétöl függ. A román parlament van hivatva erre dolgozni s ö tenni is fogja. A román parlament tehát nagy fontosságu az egész Európára, mint szintén Romaniára nézve. A román épületet erös és állandó alapra fektetvén, Európában egy uj államot készit, melynek megvan a maga fontossága. Most legutoljára van Romaniának alkalma magát véglegesen szervezni, hogy aztán szemeit nemzeti czéljára vethesse. Parlamentünknek tehát kitünö önmegtagadással kell müködni, s a szerencsétlen lengyelek sorsára gondolni, gyorsan felhasználván az általános béke és csend napjait.“

r. l.

Csapó, dec. végén, 1866. Ezelött pár héttel egy olvasó-egylet javára szinelöadást akartunk rendezni, egy helybeli urhölgy javaslatából; de voltak, a kik kétségbe hozták a csapói szépek tehetségét, s aztán egyik a szük helyiséget vené okul, mások tudja Isten, mit nem hoztak fel okul. Elég az, hogy olvasó-egylet részére sem tudtunk egy szinelöadást rendezni az egyetértés hiánya miatt. Pedig mi volna czélszerübb a szellemi mivelödés elömozditására, s az unalmas téli esték füszerezésére, mint egy jó olvasó-egylet fennállása? De azt hiszem, hogy létesülendö olvasó-egyletünk pátronája fog annyi erélylyel birni, s a kétségeskedöket meggyözendi véleményök alaptalansága felöl, s ök is egyesült erövel közremüködendnek, a hasznos egylet alapitásán. Minden esetre kötelessége minden környékünkben lakó honpolgárnak áldozattal járulni egy ily szent czél valósitása érdekében, annyival is inkább, mivel e czél oltárán egy tiszta keblü honleány gyujtá meg a lelkesedés fáklyáját.

Legyen szabad azon reményt táplálnom, hogy nemsokára szerencsés leendek megalapitott egyletünk gyarapodását is tudatni, s azt hiszem minden önzéstelen kebelben örömet fog gerjeszteni, hogy mink is haladunk a világgal, s öszintén örvendünk mi is az oly sokakkal. S boldog új évet kiván a szerkesztö urnak egy

Notárius.

KÜLFÖLD.

A „Debatte“ mondja: „Feltünö, hogy a külföldi lapok folyvást a Galiczia szélekeni csapat öszszevonásokról beszélnek, holott tény, hogy a galicziai helyörség egy emberrel sem gyarapittatott, s hogy ama hirek tiszta koholmányok. A „Bresl Ztg“ egy hirdetést hoz, miszerint a cs. k. katonai csoportok oly mérvben öszpontosittatnak, hogy a katonaság a nyilt utakon szabad ég alatt szállásol. Mindebböl azonban egy szó sem igaz, s nem tudja az ember, a tudósitó vagy a lap felett csodálkozzék-e inkább, mely ily mesés dolgokat felvesz.“

A „P. L.“-nak irják: „Az osztrák politika egyik legfontosabb terén egész csendben fordulat készül, söt ezen fordulat nagy részt már meg is történt. Ez a Beust által foganatba vett szakitás a Metternich hagyományival és Ausztriának viszonyaival a portához. Az osztrák kabinet már a román és még határozottabban a szerb ügyben kimutatta, hogy a porta keresztény hübéri államaihoz való viszonyának eddigi felfogását, ha nem is hagyta el egészen, mégis lényegileg megváltoztatni határozta el, és hogy különösen ezen keresztény lakosság életfeltételeit nem tekinti már oly korlátlanul alárendelve a souverain hatalom érdekei alá. Ezen fordulat nem fog jó befolyás nélkül maradni a császári állam azon népeire, kik azoknak tiszttársai, és már is azon eredménynyel járt, hogy az Oroszországgal való öszinte jó viszonynak utjából egyik legfőbb akadályt görditette el.“

FRANCZIAORSZÁG. Az „Armel-Moniteur“ „Ausztria és Poroszország az 1866-ki hadjáratban és a 7 éves háboru alatt“ czimü nagyobb dolgozatot hoz. Mindenekelött azt fejti ki, hogy az 1866-diki hadjárat lényegében az 1756-kihoz csatlakozik és soha sem fog az a katonai történetben egészen új helyet foglalni, ámbár hallatlan eredménye ily föltevésre vezethet.

Mindjárt a kezdö sorokban azon villám-gyorsaságot emeli ki, „melylyel a baj Ausztriát hatalmában keritette, és azon csodálatos végzetet, hogy egy birodalom két ellenségtöl egyidejüleg megtámadtatva, a győzőnek egy talpalatnyi földet sem engedett át, a legyözöttnek ellenben egy pompás tartományt. Ez az államszervezetnek sokféle bajaira mutat, de a nélkül, hogy Ausztria belhelyzetébe akarnánk hatni, elegendő az osztrák hadsereg állapotára egy-két tekintetet vetnünk, hogy vereségeinek döntö okát megtaláljuk. Nem a gyutü-fegyverben rejlik szerző szerint a porosz hadsereg fényes eredményeinek nagy titka. Ezen fegyver rendkivüli hatását nem lehet eltagadni, de azon varázshatalommal még sem bir, hogy a zászlóaljakat szétriaszsza. A poroszok annak daczára Trautenaunál elöbb vereséget szenvedtek, és Königgrätznél a helyzet a koronahg megérkezése elött igen válságos volt. Ha azonban a két hadsereget magában véve összehasonlitjuk, ugy a poroszok tulsulya határozottan kiri. Az osztr. hadsereg az ind-európai fajnak minden népségeiböl bir elemeket, valóságos babiloni zavart, mindezek egy egyenruhába vannak bujtatva, egy a zászlajuk, de tökéletesen különbözök nyekvök és jellemök, nemzeti törekvésök és egyes-egyedül a kard és bot tartja öket együvé. „Mije legyen a galicziai lengyelnek az osztrák haza? mije a magyarnak, a csehnek? És mije lehetett még csak Olaszország fiainak, midön azt hallották, hogy Victor Emanuel Custozzánál legyözetett? És valjon azon nemzedék, mely ma a hadsereget képezi, bölcsöjében nem hallotta-e Windischgrätz, Paskiewitsch, Haynau és Radeczky ágyuinak dörejét, melyek szomoruságot és halált hoztak az atyai ház fölé? Mit lehessen várni nyiltan bevallva, ily csapatokkal szemben tökéletesen egynemü, nemzeti szellemtöl és harczias becsületérzettöl áthatott és erélyes katonáktól, mint a porosz? Azért nem is lehet csodálkoznunk, hogy a vereség öket oly rettenetes zavarba ejtette, és hogy soha sem hagyott még hadsereg annyi anyagot és hadifoglyot az ellenség kezében. Ezzel nem akarjuk mi az osztrákok vitézségét a csatasikon kétségbe vonni. Mi itten csak constatáljuk, hogy egy természetlen helyzet végzetes következményeit kellett megszenvedniök, és mi azért annál bensöbb részvéttel vagyunk szerencsétlenségük iránt. Alig érdemel még említést a katonai rangokkal való visszaélés a gyakran minden tudományt és érdemet nélkülözö nemesség javára“ stb.

OLASZORSZÁG. A római nemzeti bizottmány következöleg szól a néphez, türelmet tanácsolva: „Rómaiak! Végre az utolsó franczia katona is elhagyta Rómát, és az utolsó idegen Olaszországot.— Az Alpesektöl a tengerig, a kényuralom vagy jogtalan védelem zászlóját nem terjeszti ki immár az olasz föld felett. — Ezen szinjáték szomoritó a mi megfélemlett elnyomóinkra, és reánk nézve vigasztaló, kik fejünket tizennyolcz év után ismét felemeljük, és Rómát ismét mint saját történetének urát szemléljük. Ezen nagy nap minden római emlékébe és szivébe be van vésve, ki szereti hazáját, és annak lealacsonitását érzé. — Ezen nap, 1866-dik évi december 14-dike, új korszakot nyit meg, azon korszakot, mely a szabad és a vallásnak megutált kényuralmától megmentett Rómát is szabadnak és virágzónak fogja látni. A nagy munka tehát, rómaiak! rajtunk áll. Késö igazság adja vissza kezünkbe az ország sorsát, mely oly nagy ideig nem vala miénk. Az óra ünnepies, és határozó. Az egész világ megmozdulva, és ellenkezö irányokban felizgatva ránk veti szemeit. Mink az elvitázhatlan jog hatalma által erösek vagyunk és elhatározottak azt gyakorolni, a nélkül, hogy a papi hatalom jogait legkisebbé is megsértenök. Mink tehát fejünket, szivünket és, ha szükséges, karunkat is készen tartandjuk a nagy eseményre. Semmi üres szavak, semmi megfontolatlan mozgalmak, semmi elkülönzött s idötlen tüntetés. Mindenki hagyja el sorainkat, ki ezen komoly időben, midön határzó végzések szükségesek, — semmi egyéb áldozatot hozni nem tud. A haza gazdag bátorságban és polgári erényben, elválasztó időben fogja ezt bebizonyitani. Semmi szükségünk haszontalan s rendetlen nyilvánitásokra, mert éppen az volna, a mit elleneink kivánnak, kik zavarosban halásznak, és idegen invasiokról álmodnak, mik számosan és ravaszul körülfognak bennünket, kikémlelnek és leskelödnek. — Ne kételkedjetek, hogy fáradhatlanul szemmel tartja azokat az, ki a ti sorsotok felett örködik. De ellenük legszükségesebb az egység, rend, erös, elhatározott, de csendes magatartás azon idö alatt, mely még elválaszt minket kivánságaink teljesedésétöl. — Gyüljünk tehát össze — adjunk kezet mindnyájan egymásnak, szorosan csatlakozzunk Róma neve és dicsösége körül. — A haza nevében! ezen ünnepies pillanatokban egy részecskéje se veszszen el erönknek. — A pápai despotismus napjai kérlelhetlenül meg vannak számitva. — A ti comitétek tanácsban és tettben el nem hagyand benneteket. Róma, 1866. december 14.“

NÉMETORSZÁG. Berlin, dec. 27. A „Prov. Corr.“ irja: „A miniszterelnök egész erejét az északi szövetség valósitásának szenteli. Azon hir, hogy az legközelebb délre fog utazni, alaptalan; söt inkább nem keres elöbb üdülést, mig az észak-

*) Minden nemzetnek van jövöje, mely hiu ábránd helyett a nemzeti cultura, az erkölcsi és anyagi jóllét magasabb fokára törekszik emelkedni, mely a civilisatio és jog eszméjének elfogulatlanul hódol. Minden nemzetnek van jövöje, mely a multban egy, a keresztény társadalom érdekeinek megfelelö missiot töltött be, s továbbra is garantiát szolgáltat arra nézve, hogy hasonló hivatásnak élni a jövöben is mind képessége, mind komoly akarata van. De azt az ily proclamatiok aligha elösegitendik. Az „idegen jármak“ alatt élö testvérek sorsát nem akarjuk összehasonlitni — bár elönyösen tehetnök — a romaniai népével, mely azon ország gazdag anyagi segélyforrásai daczára a cultura sokkal alantibb fokán, s nyomorban él. Legyünk igazságosak magunk s mások iránt. E tekintetben bizonyára bajosan adhatnak leczkét más népeknek azon vad zsidósanyargatási jelenet után, melyen csak a napokban botránkozott meg a mivelt Európa!

Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szövetség ügye a birodalmi gyülésben is nem fogadtatik el.“

A „P. Ll.“-nak irják: „A hivatalos lapoknak ugyan meg van hagyva, hogy Bismark Franciaországba teendő utazását tagadják, de a mi diplomatikus köreinkben tudni akarják, hogy a premier az északnémetországi parlament egybejövete előtt dolgainak hátatforditva a hideg, ködös északi égaljt déliebbel szándékozik felcserélni. E szerint igen kimagyarázható lenne, ha Észak-Schleswig szavaztatása s a franczia Rajna határ szönyegre hozott kiigazitása, melyeket Benedetti sürget, Bismark látogatását vonnák maguk után.“

A „Zeidl. Corr.“ csodálatos terveket készit Ausztria számára Keleten: „A bécsi kormány terve a hadsereg ujraszervezése ürügye alatt, hadseregét észrevétlenül hadilábra állitni; akkor Törökországot gyorsan megrohanni, s Konstantinápolyt elfoglalni, mielött Európa magához jönne bámulásából. Ezzel egyidejüleg pedig Galicziában ki fog kiáltatni Lengyelország helyreállitása.“ (!!!)

SPANYOLORSZÁG. A junius 22-diki fölkelők ellen alkalmazásba vett eljárás a kabinetben oly szakadást idézett elő, mely minisztercrisis jellemet öltött, s oda megy ki, hogy azon miniszteretnek, kik habár reactionariusok voltak, de az alkotmányi hagyományokhoz hivek maradtak, a kabinetet el kell hagyniok. Legvalószinübb, hogy Pezuela tbk madridi kormányző és Gonzales Bravo fognak megbizatni az uj kabinet alakitásával, mely absolutisticus leend.

SZERBIA. Belgrád, dec. 25. A „Wand.“ irja: „Konstantinápoly kormányköreiben nem látszanak engedni akarni Szerbia kivánságainak. A mi kormányunk ellenben nem is gondol rá, hogy kétszer feltett követeléseiből egy jotát is törlesszen. Mi fog már most történni? Mindnyájan azon meggyőződésben vagyunk, hogy a háboru előestéjén állunk. E véleményünkben minden csak megerősit. A nemzetőrség mozgósitva van s öt nap óta a belső helyőrségi szolgálatot végzi; maga az udvari őrség nemzetőrökből áll; a hadkészületek nagyszerü mérvben folytattatnak, s minthogy minden szerb fegyvert visel, magától értetődik, hogy országunk minden nap kiléphet a cselekvés terére.“

GÖRÖGORSZÁG. Athenből jelentik dec. 24-ről: Mustafa basa megtámadta a keresztyéneket Karesnál Apokoronos tartományban. Hat órai küzdelem után jelentékeny veszteséggel vissza kellett vonulnia Lakusba; ez lehetövé tette a keresztyéneknek Selinos tartományba útját elzárni.

Krétából nem érkeztek tudositások. Nehány nap előtt egy zászlóalj önkénytes kötött ki ott egy nyugalmazott görög ezredes vezérlete alatt. Oly hirek keringnek, hogy a krétai ügyben nagyhatalmi beavatkozást várhatni legközelebb.

OROSZORSZÁG. Sz.-Pétervár, dec. 25. A „Börsen Halle“ irja: „A moszkvai „Vjedomosti“ rövid idő előtt sürgette, hogy nyugati Oroszország gyökeres oroszitására egy külön központi szervezet alakittassék, mely legyözze, illetőleg kiirtsa az akadályokat, mik ezen tartományok tökéletes beolvadását az orosz nemzetiségbe gátolják. Ezen terv czélszerütlenségét csak a „Wiest“ kisérté meg bizonyitani. — Curiosumként emlegetik az Európe hirét, mely szerint Angolország már keres magának más és biztosabb útakat. India felé az esetre, ha Törökország szétmállik. Azon hir azonban korai, miszerint Ausztria a válság előérzetében már Bécset erősitené a poroszok és oroszok ellen. Ellenkezőleg azt vélik itt, hogy a három északi hatalom között a törökországi esélyekre nézve egyetértés uralkodik, melyben Francziaország is meg fogna nyugodni.“ Az „Invalid“ véleménye szerint a keleti kérdés sietve halad megoldása felé.

KÜLÖNFÉLÉK.

*** Az új év első hajnala villámlás- és dörgéssel köszöntött be, melyet csendes, rövid ideig tartó meleg eső követett, s azóta a legszebb tavaszi napokat éljük.

*** Marosvásárhelytt Mentovich Ferencz, Szabó Sámuel, Szász Béla, Dr. Knöpfler Vilmos és Bihari Sándor családiasan zártkörü népszerü felolvasásokat fognak tartani a természettudományok különböző ágaiból, különös tekintettel a nőkre. Egyelőre öt ilyen estély lesz, személyenkint mind az öt előadásra összesen 1 frt belépti dijjal. Az igy begyülendő pénz az előadási terem fütése, világitása, a mutatványokhoz megkivántató szerek beszerzésére, s a netalán mutatkozó fölösleg, nevelési czélokra lesz forditva. Olyan ép eszme, hogy óhajtjuk minél előbb nálunk is létesüljenek ilyennemü felolvasások, annyival is inkább, mert nálunk egy csomó kitünő tudományos erő, mint Brassai, Sámi László, Pávai Elek, Takács, Hermann Ottó, Kócsi Károly stb. állanak rendelkezés alatt ilyen szép czélra. Ha már Vásárhely e tekintetben megelőzte Kolozsvárt, öszintén a legszebb sikert óhajtjuk.

*** A sokat emlegetett Benoiton-család mára van kitüzve szinházunknál, ha csak valami közbe jövö akadálylyal az égiek másképpen nem fognak sorsa felett határozni. Ki vannak tüzve még Borgia, 8-ára „Királyné gyümölcsárusnéja“ Kecskésné javára; 10-kén Feleki Miklós első felléptétül „Fehérek.“ A készületre ki vannak tüzve: Mártha, Norma és Dinorah dalmüvek; Férj az ajtó előtt, Dajka, Orpheus operettek.

*** Gr. Teleki Sándor hazánkfiának, hir szerint, legfelsőbb helyen megengedtetett a büntelen hazatérhetés.

*** Deák Ferenczet választói új év napján emlék-albummal tisztelték meg, a vidékről pedig számtalan üdvözlő iratot nyert.

*** Az erdélyi vasútat illetőleg értesülünk, hogy a piski-petroseni mellékág projectumát a vállalkozók teljesen bevégezvén, a kereskedelmi miniszterium elé terjesztették; e szárnyvonal hossza 10 mértföld s 769 öl s 8.886,302 ft alaptőkét igényel. Tervbe van véve továbbá e vonal K.-Fehérvártól Kolozsvárig vitele; s az erre szükségeltető engedély megnyerésére a vállalkozók már meg is tették a kellő lépéseket.

*** Dézsről Peielle Enyedi Katalin urasszony a Gyulai Ferencz siremlékére egy darab aranyat, Enyedi Istvánné urasszony Rettegről 5 frtot küldtek be szerkesztőségünkhez. Az elhunyt iránt e kegyeletes megemlékezést a legkészebb örömmel közöljük, azon óhajtással, vajha minél több eredménye lenne felszólitásunknak, hogy tavaszra fel lehessen állitni az emléket.

— Marosvásárhely, dec. 29. Pár szóban egy kis felvilágositás: A „Székely Néplap“ 25-ik számában nyilatkoztam, hogy ezen lap további vezetésére semminemü befolyással nem leendek, se mint munkavezető, se mint irótárs, s igy reám, a már körbe inditott „előfizetési felhivás“ nem terjed ki, mint a ki ezután annak részese lenni megszüntem. Székely Ádám.

— Bömches Frigyes brassóvidéki tart. birót és országgyülési képvtselőt a gyergyó-szt-miklósi kaszinó tiszteletbeli tagjává választotta.

*** Kivonat a „Wiener Ztg“-ból. „Brockhausnál Lipcsében és Bécsben éppen most jelent meg és minden könyvárusnál kapható: „Huszonöt év Magyarország történetéből. 1823-tól 1848-ig. Irta Horváth Mihály.“ Magyarból forditotta Novelli József. Két kötet, ára 10 frt. Horváth Mihály Magyarország érdemdús történetirója, e müvében hazájának azon küzdelmeit festi, melyekben, különösen 1849-ben, mint oktatásügyi miniszter, személyesen is szerepelt. E mü honfitársai által rendkivül kedvezőleg fogadtatott, s ott jelenleg több ezer példányban van elterjedve. A szerző szabad röptü szelleme, a viszonyok legmélyebb ismeretével párosulva, Magyarország politikai életének megragadó képét állitja előnkbe, új korszakának azon legfontosabb mozzanataival, melyek a nemzeti küzdelemben pártokat alakitának, s a parlamenti életet megszülték, mi jelenleg az ország mozgató erője. Hogy e műhöz a német közönség is hozzá juthasson, a német kiadás a szerző közreműködésével történt, mi annál kedvesebb fogadtatásra számithat, minél élénkebb azon figyelem, melylyel Magyarország fejlődése és ügye iránt a külföld viseltetik.“

*** Ajánljuk olvasóink figyelmébe a következő felszólitást: Alólirt catastrophánk előtt osztrák tiszt tiz évi menekültségemnek ideje alatt keleten és Frankhonban a franczia nyelvvel és nyelvészettel foglalkoztam nyelvtanitói és tolmácsi minőségben; valamint Magyarországon is az utóbbi négy év alatt a franczia nyelvtanitás volt fáradhatlan és sikerdús foglalkozásom tárgya, a miről húsz — a leghitelesebb és legtekintélyesebb úri egyének által kiállitott és pecséttel megerősitett bizonyitvány — tanuskodik. Most pedig miután valahára módom s alkalmam lett régen óhajtott szülő hazám földére — a hol multamról kedvezőtlent s hátrányost senki sem mondhat — visszajöhetni, itten akarok letelepedni franczia nyelvmesteri minőségben. Kérem tehát mély alázatossággal a nagyérdemü közönséget, engem akár társalgási, akár rendes nyelvtani órákkal szerencséltetni. A velem rendelkezendő t. cz. urak kéretnek alázatossággal aláirni. Lakásom plebánia-ház, 167. szám. Józsa Dániel, franczia nyelvmester.

*** Londonból irják mult péntekről: A köd, mely tegnap majdnem az egész napon át a fővárost éjféli sötétségbe burkolta, oly nagy és sürü volt, hogy hozzá hasonló még alig fordult elő. Mint könyed fátyol keletkezett, de a mint hajnalodott mindinkább sürüsödött, s egymásután sárga, aztán veresbarna, majd végül teljesen fekete lett, mint az éj legsötétebb árnyéka. E mellett a levegő sokkal szárazabb volt, mint máskor s rendkivül megnehezité a lélekzést. Liverpoolból is azt irják, hogy ott is egész napon át egyptomi homály uralgott s az utczai közlekedés a nagy köd folytán megszakadt. S a legkülönösebb mind e mellett az, hogy a vidéken nagyon szép időjárás volt; verőfényes nyári nap.

*** Uj évtől kezdve, mint a „Schn. Korr.“ irja, a sajtóügyek vezetése a császári ház és külügyek minisztere kezébe megy át, s ez által megvalósul az a már régebben nyilvánitott sejtelem, hogy b. Beust hivatalba lépésekor a sajtóügyek vezetését határozottan föntartotta magának. Ugyancsak b. Beustról azt irják a „Politiká“-nak, hogy egy alkalommal arról levén szó, hogy Sz. István koronájának, a magyarok iránti vonzalomból nagyon is sok engedményt tesz, igy felelt: Magyarországnak mindenkor különálló helyzete volt, és ezt nem lehet tekintet nélkül hagyni.

*** A volt magyar legionak legutóbb Ausztriába visszatért tagjai között olyanok is vannak, kik egyszersmind katonai szökevények. A békeszerződés pontjai értelmében ezeket nem lehet a katonai szökésre szabott büntetéssel sujtani, minthogy azonban azok a katonai szolgálatra való lekötelezéstől nincsenek fölmente, a hadügyminiszterium azt rendelte, hogy az illetőket, a mint átlépik a határt, a legközelebbi katonai hatóságnak kell átszolgáltatni, a megfelelő ezredekbe való besorozásra.

— Tizenhetedik közleménye a beszterczei ev. ref. templom épitésére adott segedelem pénzeknek: 200. Iktári gróf Bethlen Kata, gr. Bánfi Miklósné ő exclja 30 frt. 201. Báró Kemény István ur 5 frt. 202, Tks. Enyedi István ur 2 frt. 203. Nemes Rima-Szombat városa 10 frt. Fogadják a kegyes adományozók egyházunk hálás köszönetét. Beszterczén, dec. 31-kén, 1866. Borosnyai Pál, gondnok.

Irodalmi hirdetmény. *)

Szabad kir. Kolozsvárváros történelme megirása a kezdetben hirdetett s mult évben meghosszabbitott pálya-határidőt még legalább is egy további évig terjeszteni ki, mind a kitüzött mü terjedelmes tárgya s az arra felhalmozandó munka nehézségei, mind ama körülmény szükségessé tevén, hogy a pályázni kivánó irók az idő rövidsége miatt netán a versenytől vissza ne lépjenek, vagy kénytelenek ne legyenek egészben be nem végzett pályaműveket is adni be, s igy a feladat koczkáztatva ne legyen; miután ily nézetek lapokban is nyilvánultak, a vál. esk. közönség és tanács a pályaidő meghosszabbitása iránt tudomására jött indokok átfontolása után azon meggyőződésre jött, hogy a pályafeladat fontossága s nehézségeihez képest a két izben meghosszabbitott határidővel is csak amaz idő lesz megadva, melyet már legelső alkalommal is méltán kell vala kitüzni, hova járulván még az is, hogy városi szónok, Simon Elek ur a pálya-nyertes műhöz szükségkép melléklendő rajzok és metszések költségeinek, ugy esetleg az 1,000 frt pályadijnak pótlásaúl ujabban is még 300 o. é. frtot volt szives felajánlani, minek mind a pályázókra nézve buzditó hatással, mind a létrejövendő pályamü küldiszére s beltartalmára nézve fontossággal kell birnia.

Ennélfogva „a Kolozsvárváros történetét tárgyazó pályaművek beküldési határideje 1867-dik évi december hó 31-ig ezennel meghosszabbittatik“, s a pályázat többi feltételei az 1863-dik és 1865-diki e tárgybeli hirdetmények szerint érvényben maradnak.

Szabad királyi Kolozsvárváros község tanácsának 1866-dik év nov. 23-kán tartott üléséből.

KÖZGAZDASÁG.

A birodalom összes földiparának statistikai kimutatása 1866. év elején

(Folytatása és vége.)

Erdőszet. Mint már fennebb emlitök, a birodalom erdőterület 31.815,394 kataszt. holdat foglal el, s igy átlag véve minden 100 hold termő földre 32 s félhold erdő esik.

Az erdei terméynek közül a birodalom évenkénti faterménye 28.254,000 bécsi ölre becsültetik, ennek körülbelől egytizedrésze, mint épületés szerszámfa, gyáripari feldolgozásra, a többi pedig tüzelés- és szénégetésre használtatik. — Az erdőszetipar jelentékeny tárgyát képezik a hordódongák (leginkább Slavoniában), melyekből évenkint 1.600,000 akóra és 19 millió franczia donga készül; ugyancsak az erdőszet terményei közé tartoznak még a timárcser 4.000,000, gubacs 500,000, szurok és terpentin 250,000, hamuzsir 100,000 mázsa, évi középszámitással.

A vadászat eredménye évenkint 50 millió nyúl, 50 millió fogoly, 5 millió vizi szárnyas, 60,000 öz, 3000 szarvas és 10,000 vaddisznó, közel másfél millió mázsa hús értékre tehető.

Borászat. A birodalom évi bortermése 32.936,941 alsó ausztr. akó, ebből több mint fele (54 százalék) Magyarországra esik.

Gyümölcsbor nagyobb mennyiségben Felső-Ausztriában, Stájerországban, Tirolban és Karinthiában készül, de erről, valamint az eczetről biztos adatok hiányzanak.

Állattenyésztés. Az 1857-diki általános összeirás folytán a házi tenyészállatok száma e következő eredményt mutatott fel és pedig 3.540,646 ló, 23,787 öszvér és mula, 88,289 szamár, 14.258,687 szarvasmarva, 16.964,257 juh, 1.517,846 kecske, 8.151,716 sertés. A baromfiak összesen véve 60 milló darabra becsültetnek.

A méhtörzsek (kasok) száma körülbelől 3 millióra tehető.

Az állati terméynek közül a birodalom hústermelése: marhahús 7, juh- és kecskehús 3, disznóhús 3 millió mázsa.

Tejgazdasága évenkint 100.606,000 akó tehén-, 9.913,000 kecsketej, ezenkivül 2.410,386 mázsa vaj és turó, 1,386,980 mázsa sajtot eredményez.

Nyers börök közül 2 millió darab ló- és marhabőr, 3 és fél millió drb. borjubőr, 8 millió db. birka- és kecskebőr kerül évenkint feldolgozás alá.

A gyapjutermelés 491,566 mázsát.

Selyemtenyésztés 133,347 mázsa gubót, végre a

Méhészet 263,607 mázsa mézet és 56,900 mázsa viaszt ad évenkint. (Jahrb. d. ö. L.)

*) Tisztelettel kéretnek a hazai lapok e hirdetmény átvételére.

Osztrák-franczia kereskedelmi szerződés.

— Az osztrák franczia kereskedelmi szerződést a magyar lapok közül megvitatás alá veszi a „Hon.“ „A benyomás — ugymond — melyet az új franczia osztrák szerződések átolvasása ránk tett, egészben véve kielégitő volt.“ Nem talál ugyan föl mindent e szerződésekben, a mit óhajtott volna, de mégis nevezetes haladásnak látja mindezt a szabad kereskedés pályáján, s e „szerződéseket, mint alkalmas kiindulási pontot, megelégedéssel fogadja.“

Főelőnyük ez egyezményeknek, hogy először is visszaadják a monarchiának független kereskedelmi állását.“ A Poroszországgal s a vámegylettel kötött szerződés fejtegetésébe bocsátkozik aztán a „Hon,“ s ugy véli, e szerződés nagyon hátrányos volt Austriára nézve, s teljesen függővé tette a német vámegylettől. Mindamellett — jegyzi meg reá az emlitett lap — még ez intézkedést is helyeselni kellett, mert a részleges vámárszabály-leszállitások, mik foganatositattak, a még elavultabb általános tarifához képpest előmenetelként tüntették föl.

„Midőn jelen kereskedelmi szerződés Francziaországot a legtöbb kedvezményben részesülő nemzetek sorába helyezi, megszünteti a monarchia függését a vámegylettől, s minthogy ilyes szerződések hihetőleg minden európai állammal fognak köttetni, kilátásunk támad, hogy a monarchia nemsokára belép azon kereskedelmi mozgalomba, mely magába foglalván az egész mivelt világot, ezáltal egyszersmind egyes tagjainak önálló fejlését, ter. melésének és iparának természetszerü egyediségét sokkal inkább biztositja, mint az ejfojtó zárrendszer vagy egyes szomszéd államok kiváltságolása.

„A tett tapasztalatok után állitni lehet, hogy e szerződés által a jelen osztrák ipar aláásatni nem fog. Ellenben ledöntetvén a határokon a gyakran felhozott chinai fal, reméljük, hogy e tény által hazánk kereskedelmi függetlensége is nem csekély előmenetelt nyerend.

„A mi illeti a magyarországi kiviteli czikkeket, azok bevitele Francziaországba, részint már előbbi, részint ujabb határozatok folytán, jövőben csak igen csekély mértékben lesz gátolva. Teljesen vámmentesek ugyanis: a gabona és liszt, az olajmagvak, az élő állatok, nyers börök, gyapju, szörnemüek, szarv és csontok, nyers len és kender, közönséges famunkák és nem-vasabroncsozott hordók, ásványvizek, méz, közönségesebb fazekasáruk stb.

„Mérsékelt vámot fizetendnek: a bányák és hámorok termelvényei, a szesz, sajtok, tollak, gyufák, üvegáruk, keményitő, sók és savak stb. A borra nézve nem találunk határozatot, de, mely czikkünk különben is nagy vásárt Francziaországban nem találna.

„Ausztria részéről, mint emlittetett, nem annyira a vámok tetemes leszállitása, hanem az osztrák magyar piacz megnyitása képezi az engedményt, s ezentul a franczia kereskedő szabadon versenyezhet a vámegyletivel, ha be kivánja hozni kelméit, selymét, divatczikkeit, szalma- és nádfonadékát, szalagot, butort, tükröket, finum aczél- és érczmunkákat, s nem kell fizetnie vámot a franczia irodalom és müvészet termékeiért.

„Mindez nem megvetendő előnyt nyujt a két szerződő félnek, s ha térségeink megjutalmazzák müvelőik fáradozását, ha a magyar tud mit eladni s bir pénzzel a vásárlásra, terményeinknek tengereni elszállitását könnyiteni fogja a hajózási egyezmény első pontja, mely a franczia hajókat az osztrák lobogó alattiakkal egyenjogositja.

„E szerződések hatása — igy végzi a „Hon“ — a jövőben üdvös lehet; ránk magyarokra semmiben sem káros. Mi az egyes tételek több vagy kevesebb czélszerüségét illeti, a felett határozni még bajos. Sok jó el elv van kimondva, de legtöbb függ majd a kiviteltől és a közegektől, melyek végrehajtják. Sok az idötől, mely az ujat szokottá változtatja. Nem kevés a politikai, legtöbb a minden irányu gazdászati élet mikénti továbbfejlésétől.“

— Kézdivásárhely tanácsa, e város ipar és kereskedelmi érdekeit a brassói kereskedelmi kamara által nem látván elég elfogulatlanul képviselve, folyamodott a kir. főkormányszékhez, hogy osztassék be a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kerületébe.

— A Királyhágón inneni bányaügy barátait egész bizalommal felkérjük, hogy e szakbeli ismertetéseikkel e rovatot igénybevenni szivesked jenek. Nézetünk szerint ez egyike a legfontosabb nemzetgazdasági ügyeknek; szellöztessük egy kevéssé. Im, itt, szabad a tér.

— Az aradi realiskola ügye. Ez ügyben a fennálló bizottság közelekbről ülést tartott, s számbavétetett az adakozások eredménye. Az első évi eredmény az, hogy eddigelő a kérdéses

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

czélra 10,000 frtnyi alaptőke gyült be; az adományozók közt látjuk István és József herczegek neveit is, kik 1000 frtot adományoztak.

— Beust úr s a Francziaországgal kötött kereskedelmi szerződés. Egy prágai lapnak érdekes epizodról irnak, mely az ausztriai-franczia kereskedelmi szerződés aláirásakor történt. Ily alkalmakkor a külügyminiszter beszédet szokott tartani, s ezt b. Beust is megtette, de másképpen, mint rendesen elődjei. — Beust úr először is kiemelte a sajátságos különbséget a kereskedelmi s a békeszerződések között. A békeszerződések — ugymond — mindig és mindenütt „örök időkre“ köttetnek, bár a szerződést kötő felek előre el vannak határozva, hogy a szerződést egy pillanatig sem tartják meg tovább, mint a mig ezt saját előnyük követeli. A kereskedelmi szerződések ellenben szokás szerint csak meghatározott időre, a felmondás kikötése mellett köttetnek; de éppen e szerződések azután örök időkig tartanak és szilárd, felbonthatlan köteléket képeznek a népek között. Jó előjel — folytatta Beust úr, szellemdúsan áttérve a politikai térre, — hogy az első szerződés, melyet Ausztria Francziaországgal köt, azok egyike, melyek örök tartama nemcsak a papiron áll; reményli, hogy azt még több hason szilárdságu követi; meg van győződve, hogy Francziaország Ausztriától soha sem követel majd más megkisebbitést, mint — a vámtariffáet; s ha Ausztria hajóit Francziaország kikötőibe vezérli, ott barátságos fogadtatást s a hajótörés elől menhelyet fog találni...

— Erdély a külföld előtt. A természettudományok terjesztésére alakult bécsi tudományos-egylet f. hó 10-kén tartott ülésében Tschermák tudor, az erdélyi sótelepek és sókútak gazdagságát különösen kiemelé és kifejté, hogy Erdély legnevezetesebb sótelepe, a marosujvári sóbánya, melynek 300 lábnyi kúpalaku csarnokai az utazót bámulatra ragadják; mint a Kaspitenger partjain fekvő Baku mellett, Erdélyben is vannak égethető gázforrások, melyek ha egyszer meggyujtatnak, többé ki nem alszanak.

— Új terv Pest és Buda összeköttetésére. Gróf Széchenyi Ödön, ki nem rég egy gőzkomp-átjárat felállitására 25 évre elsőbbségi jogengedélyért folyamodott, erre a várostanácstól az engedélyt megkapta. A tervezett gőzkomp, mely a földunasoron fogna a testvérvárosok közt közlekedni s igy a pesti pályaudvart a budaival egybekötni, az Amerikában legczélszerübbeknek talált járművek mintája szerint lesz szerkesztve, s egyszerre 1 mozdonyt 12 terhelt vagonnal, 12 lófogatu kocsit s számos átkelőt lesz képes a Dunán átszállitani. A kiszállási hely Pesten a feldunasor azon helyén van tervezve, hol a pályaudvartól az ugynevezett Valero-kaszárnya mellett a Dunához vezető mellékpálya kiszakad. Budán a kiszállási hely a proviantépület közelébe tétetik, honnan félköralaku hajlással a budai pályaudvarhoz vezető sínút vonatik. A gőzkomp felállitási költségeit 150,000 —200,000 ftra teszik.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Dec. 2-án: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.90. Kamat 61.—. 5% Metalliques 100 frt 56.60. — Bankrészvény 718.—. Hitelintézeti részvény 200 forint 154.50. London 10 ft st. 100 frt 23¼ kr 130.25. —. Ezüst 129.25. Cs. kir. arany 6.19.— 1860. kölcsön 82.10.

Decemb. 29-én: Földtehermentesi kötvény magyarországi 68.75. Erdélyi 64.50.

UJ POSTA.

— A tegnap esti postával a politikai lapok közül csak a „Pesti Napló“-t és a „Debatte“-et kaptuk. A „P. N.“ pénzügyi szemlével köszönt be az új évbe, melynek üdvözlésére egy árva szót se szentel. Az 1867-iki budget szerint kiadás 433 millió, a bevetel 407 millió, deficit tehát 26 millió. A „P. N.“ publicistája csodálkozással s mintegy kétkedőleg forgatja szemeit s kimutatja e fényes financz operatioval szembe, hogy Ausztria 400 millió új adósságot csinált 1866-ban stb. és sovárogva emliti az alkotmányos ellenörzés melletti kormányzat szükségességét.

— A Pesten lévő képviselők új év első napján Szentiványi elnök vezérlete alatt tisztelgő látogatást tettek Deák Ferencznél, szerencse kivánatukat elmondván.

— Az új „Presse“ egy felette gúnyos czikkben tárgyalja a „horvát“ nemzet s ujabb feliratának jelentőségét, melynek kicsinylésére alig talál szavakat.

— Ő Felsége dec. 30-án valamennyi minisztert kihallgatáson fogadta, másnap udvari ebéd volt.

— A dec. 31-ki hivatalos lap száma közli a hadügyminiszterhez intézett cs. kéziratot, az előterjesztett honvédelmi törvény jóváhagyatik, de egyszersmind alkotmányos tárgyalásra fentartatik. A katonáskodási kötelezettség 3 évre számittatik le. A kiváltás nem engedtetik meg. Az eddigi hadjutalék egyelőre marad.

— A horvát tartományi gyülés elnapolása bécsi hirek szerint minden órán várható.

— Egy Magyarországon „1849“ czim alatt titkon nyomtatott hetilapnak 1-sö számáról tesz említést a bécsi új „Presse“ a kölni lap után; e tilkos lap jelszava szakadás lenne. Mi igaz ebből, nem tudjuk.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. **5983**. 1866. (7) (1—3)

Pályàzat.

A nagybányai cs. kir. bánya-kerületben a nagybányai orvos segédi állomás, melylyel o. é. 4 frt 20 kr. hetibér van összekötve, üresedésbe jött. Az ezen állomást elnyerni akaró oklevelezett sebészek kéréseiket 1867-dik évi **január hó 15-kéig** a nagybányai cs. kir. bánya, erdő s javak igazgatóságához nyujtsák be.

Kelt Nagybányán 1866, december 27-kén.

Sz. 4477 — 1866. (1) (2—3)

Hirdetmèny.

Kolozsvár sz. kir. városa közigazgatási Tanácsa részéről köztudomásra hozatik, hogy miután a bel- és külvárosban lévő lámpáknak photogénneli világitatása a jövő 1867-dik év március 1-jétől azon év végéig terjedő időben keblileg kezelni elhatároztatván, e czélból a város részéről szükségeltetik 220—230 mázsa jóminőségü tisztitott és salaktalan photogén, melyet a vállalkozó minden hó 1-jén és 16-kán félhavanként tizenegy mázsát lesz köteles a hatóságnak bészolgáltatni, ha pedig nagyobb mennyiségben eszközli a beszállitást a többletet tartozik vállalkozó a kebli rendőrség által kijelelendő helyen saját költségén épitendő helyiségben tartani: miről vállalkozni szándékozók felhivatnak, ebbéli ajánlatokat a jövő **1867-ik év január 20-áig** a közigazgatási tanácsi osztályhoz beadni, megjegyeztetvén, hogy vállalkozónak az fog elfogadtatni, a ki legjutányosabb ajánlatot teend.

Sz. kir. Kolozsvár várossa közig. Tanácsának 1866-ik év december 22-kén tartott üléséből.

Kiadta: ELEKES ANDRÁS, h. aljegyző.

451. — El. / **146**. Birós. sz. 1866. (429) (3—3)

Idézès.

A gróf és báró Bánffy nemzetségnek Domby Károlyné Lakatos Klaudia, s érdektársai ellen ezen Krasznamegye Csizér községében a korcsmárlási jog arányositása iránt beadott keresetében alólirt alispáni biróság által jövő **1867 február 6-ik napjának** d. e. 10 órájára kitüzött tárgyalásra Sz.-Somlyón ezen hivatal irodájában, mindazon távollévő birtokosok, kik az érdeklett régále joghoz igényt tartanak, azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy irt napon és helyen vagy személyesen, vagy törvényes képviselőik által megjelenni el ne mulaszszák, mert ellenesetben az itélet kimondása után béjelentendő igényeik tekintetbe vétetni nem fognak. Kelt Krasznamegye II-od alispáni hivatalától, Sz.-Somlyón dec. 19-én, 1866.

438. — El. / **144**. Birós. sz. 1866. (430) (3—3)

Idézés.

A gróf és báró Bánffy nemzetségnek, báró Györffy Lajos és érdektársai ellen ezen Krasznamegye Boján községében a korcsmárlási jog arányositása iránt béadott keresetében alólirt alispáni biróság által jövő **1867-dik év február 5-dik napjának** d. e. 10 órája Sz.-Somlyón ezen hivatal irodájában kitüzött tárgyalásáni megjelenésre mind azon távollévő birtokosok, kik az érdeklett régále joghoz igényt tartanak, azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy irt napon és helyen, vagy személyesen, vagy törvényes képviselőik által megjelenni el ne mulaszszák; mert ellenesetben az itélet kimondása után bejelentendő igényeik tekintetbe vétetni nem fognak. Kelt Krasznamegye 2-od alispáni biróságától, Sz.-Somlyón dec. 19 én, 1866.

439. — El. / **145**. Birós. sz. 1866. (431) (3—3)

Idézés.

A gróf és báró Bánffy nemzetségnek Blága Flórián és érdektársai ellen Krasznamegye Halmasd községében a korcsmárlási jognak arányositása iránt beadott keresetében alólirt alispáni biróság által jövő **1867-ik év február 4-ik napjának** d. e. 10 órája Sz.-Somlyón irt hivatal irodájában kitüzött tárgyalásáni megjelenésre mind azon távollévő birtokosok, kik az érdeklett régále joghoz igényt tartanak, azon hozzáadással idéztetnek meg, hogy irt napon és helyen, vagy személyesen, vagy törvényes képviselőik által megjelenni el ne mulaszszák, mivel ellenesetben az itélet kimondása után béjelentendő igényeik tekintetbe vétetni nem fognak. Kelt Krasznamegye II-od alispáni biróságától, Sz.-Somlyón december 19-én, 1866.

196. 1866. / I. alisp. Bir. sz. (408) (3—3)

Idézés.

Krasznamegye első alispáni birósága részéről gróf Bánffy Bélának s érdektársainak gróf Kornis Miklós, s érdektársai ellen f. 1866 évi september hó 6-dik napján 170 szám alatt, a Kerestelek községi korcsmároltatási jog összesitése, s a haszonélvezetnek arányositása iránt inditott keresetökben, Szilágy-Somlyón a megye székházánáli I-sö alispáni hivatali helyiségben — következendő **1867 évi január hó 21. napja 9 órájára** kitüzött ujabb tárgyalásoni megjelenésre — varsolczi volt birtokos néhai Ladányi Péter esmeretlen tartózkodásu örökössei, valamint mind azon távollévő birtokosok, kik a kérdésben lévő korcsmárlási joghoz netalán igényt tartanának, jogaik érvényesitése végett azon hozzáadással idéztetnek meg, miszerint a kitüzött időben és helyen vagy személyesen, vagy képviselőik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, minthogy ellenkező esetben a Ladányi Péter ismeretlen tartózkodásu örökössei részökre ezennel kinevezett gondnok Várady Mihály ügyvéddel; a többieket illetőleg pedig jelenlétök nélkül is — a tárgyalás meg fog tartatni, s az itélet kimondása után bejelentendő igények figyelembe nem fognak vétetni.

Kelt Szilágy-Somlyón, november hó 23-kán, 1866. Krasznamegye I. alispáni Biróságától.

Sz. **4942**. 1866. / polg. (417) (3—3)

Hirdetés.

Nemes Kolozsmegye id. törvényszéke közbirré teszi, hogy Puszta-Szt.-Miklósi és Karai birtokos, nyugdijazott udvari tanácsos Kabós Dániel ur saját kérése következtében öszves ingó, s mind azon ingatlan javai felett, melyek az 1853-ik évi julius 18-án kelt ideigl. csödrend hatálya alatti országokban feküszenek, a csödeljárás alkalmazása mai napon fennebbi szám alatt kelt végzéssel elrendeltetett.

Perügyelőül kineveztetett kolozsvári ügyvéd Tompa Károly, helyettesül ügyvéd Csulak Dániel Kolozsvártt s előbbi az idl. tömeggondnoksággal is megbizatott.

Ennélfogva felszóllittatnak mind azok, kik bárminémü jogczimen valamit igényelnek közadós Kabós Dániel ur ellen, hogy ebbeli követeléseket a perügyelő ellen intézendő rendes kereset alakjában **legfeljebb 1867 februárius 28-ig** annál bizonyosabban jelentsék ezen törvényszékhez be, mivel ellenesetben, daczara bármely tulajdonosi, elsőbbségi, vagy zálog joguknak a csödeljárás alá vont vagyonból ki fognak rekesztetni, s a csödtömeg ellen minden igényüket elvesztendik.

Egyszersmind a végleges csödképviselet megalakitása, és a közadós által igénybe vett vagyon átengedési kedvezmény fölötti tárgyalás végett határnap tüzetik ki **1867 márczius 4-én** d. e. 9 órára ezen törvényszéknél, melyre a hitelezők a csödrend 44 és 179 §§-ra való utalás mellett meghivatnak.

Ns. Kolozsmegye törvényszékének 1866 deczember 12-én tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

178. 1866. (2) (2—3)

D. E. T. Sz.

Árcsökkentési hirdetmèny.

A dézsi ev. ref. Egyház real-isk. alapépülete felépitésére, Dézsen **1867 január 13-kán** árcsökkentés fog tartatni. A vállalati müveletek számitott becsérteke: 1) Földkiásásimunka 210 frt 85 kr. 2) Kőmivesi 8457 frt 89 kr. 3) Kőfaragói 717 frt 83 kr. 4) Kovács 288 frt. 5) Ács 1734 frt 73 kr. 6) Cserépfedőmunka 455 frt 72 kr. 7) Földelhordás 200 frt 19 kr. a kellő anyagokkal.

A felkiáltásiár 12065 fri 21 kr. o. ért.

Az árcsökkentési feltételek a real-iskolai alap pénztárnoka t. Róth Pál urnál megtekinthetők.

A dézsi helvéthitü Egyházitanácsnak folyó 1866-ik évi december 9-kén tartott gyüléséből.

(Bélyegmentes.) (428) (3—3)

Közgyülési hirdetès!

Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat **1867 január 20-án délután 4 órakor az intézet b. farkasutczai 82 sz.** helyiségében közgyülést fog tartani; melyre minden **eddigi tagja, biztositottja s ügyvivője**, a saját érdekökben is megjelenni tisztelteljesen meghivatnak.

Gyülési tárgy leend: az intézet ez időszerinti helyzetét tekintve, egy legfelsőbb helyre felterjesztett s onnét vélemény-adásra leküldött terv szerint, egy talán újabban megalakulható társulat érdekébeni vélemény nyilvánitása.

Kolozsvártt, december 23-án, 1866.

Az igazgatóság.

(425) (3—*)

Felhivás.

a „Victoria“ biztositó társaság uj részvényei kibocsátása tárgyában.

A „Victoria“ biztositó társaság f. évi nov. 17-ki közgyülése határozata következtében üzletét a jég-, szállitmány-, emberélet- és állatbiztositási ágakra is kiterjeszteni elhatározván: alapszabályai értelmében uj részvény kibocsátást nyit.

A kibocsátandó uj részvények aláirása a központon, valamint a társaságnak arra megbizott vezér-, fő- és alügynökeinél a mai napon kezdetét vette.

A feltételek következők:

1.) Az aláiráskor minden aláirt részvény után öt osztrák forint befizetendő.

2.) Az aláirt részvényre, mely ugy mint az első kibocsátásuak 1000 forintról szól, csak 300 frt fog készpénzül befizettetni; 700 frtról pedig, mely a részvényesnél kamat nélkül kinn hagyatik, az alapszabályok értelmében csak kötelezvény lesz adandó.

3.) A 300 frt befizetése, tiz egymásután következő hónapokon át havonként 30 frt részletekben lesz befizetendő. Erre az első határidő 1867 március 1-ső napjával kezdődik, melynek illetőségébe fog az aláiráskor fizetett 5 forint is betudatni, ugy hogy ezen határidő fizetési részlete tulajdonkép tehát 25 forintot tesz.

A központon elöjegyezhetni: az igazgatósági irodában (nagy-piacz gr. Kemény Sámuel-ház), a kir. szabadalmazott zálog-hitel intézetnél (nagy-piacz, Horváth-ház), a kisegitő pénztár-egylet irodájában (nagy-piacz, fiskus-ház), hol a további feltételekről bővebb felvilágositást szerezhetni, — minek megadására vezér-, fő- és alügynökeink szintén utasitva vannak.

Az aláirás jövő január végéig hagyatik nyitva.

Kolozsvártt, decz. 16-án 1866.

A „Victoria“ igazgatósága:

alelnök: **Hincz.** igazgató: **Kőváry L.** vezérigazgató: **Galgóczy.**

(3) 3/1 (2—6)

Cs. kir. szab. gyára

Pastner Józsefnek Grazban

(Steiermark),

ajánlja kitünö

Champagnei-Borát

(Blanc und rosé.) (Fehér és piros.)

a legjutányosbb gyári áron.

Ezen készitmény a *legnemesebb ismeretes Steier borokból a legujabb franczia módszer szerint előállitva*, igen *kellemes és kedves zamatu, igen jól pezseg*, és nemcsak a bel- és külföldön örvend a legjobb hirnek, hanem az elsőbb franczia készitményekkel egy sorban áll.

(414) 3/1 (3—6)

A Lotteriàn

az én egyedüli rendszerem szerént mindig aiztosan lebet nyerni, s ezt biztosan és világosan csak **tőlem** lebet megtudni.

Szolgáljon **figyelmeztetésül**: hogy jogositlanúl többféle rendszer az én nevem alatt 1 frtért ajánltatik, melyeknek tartalma és alapszámjai egészen **hamisak** és telyesen **értéktelenek**.

Az én **utasitásomnak** ára ellenben 21 frt. mely összegből a hirdetés dijakat stb. levonok — az én jutalékom a nyeremény 1/6-da. NB. Tisztelt érdekeltjeimnek tudomásul: uj alapszámokat (a régi kijátszottak visszaküldése után) mindig május és november hónapokban adok.

Leveleket kérem franco, 20 kr. irásdij mellett beküldeni. Adresszem már évek óta ugyanaz: **Ingenieur AG. BOLD Hamburg a. d. Elbe.**

(415) (4—4)

Örök áron eladandó birtokrészek.

1) Nemes Tordamegye alkerületében **Mező-Nagy-Csánban**, benn a helységben egy curialis telek kissebbszerü lakházzal, több más házas és puszta allodialis telekkel; és a **Nagy-Csés** nevü határrészben egy 220 hold első osztályu kevés szántó és nagy mennyiségü kaszállokból álló, bő vizzel ellátott tag.

2) Nemes Küküllőmegyében **Mikeszászán** egy belső laktelek, rajta lévő épületekkel, és 27 hold 375 □ öl ehez tartozó szántó és kaszáló helyekkel és két kapásra való szőllői és erdeivel.

3) Alsófehérmegyében **Maros-Koppándon**, egy belső zsellérlelek, és 24 hold 752 □ öl szántó és kaszáló hely, ehez tartozó szőllők és erdők.

Ezen birtokrészek a néhai Gálfi Józsefné, Réthi Juliánna hagyatékát képezvén — a jog-utodai között létre jött osztályos per közti béke egyezmény értelmében örök áron eladandók.

Annak megjegyzése mellett, hogy a **mező-nagy-csáni** tagositott határon kiterjedésére és földje minőségére nézve a legjobb mezőségi birtokok közé sorozható szép tag holdja még is 50 frt o. é. körül megvehető: ugy ennek, mint a 2, és 3, pontok alatti birtokrészeknek eladási föltételeiről értekezhetni, és a vásárt mindenik birtokrészre nézve véglegesen és jogérvényesen megállapithatni Tordán ügyvéd Szabó Lajossal, mint nevezett örökhagyó jogutódai egyetemes meghatalmazottjokkal.

(5) (2—3)

Egy csaknem egészen uj

HARMONIUM

= 5 Register Percussion =

eladó. Értekezhetni hidutcza 311 számu háznál.

(432) (2—3)

A **Hungária** biztositó-bank főügynökségéről lemondva, kötelességemnek tartom, azon érdemes t. cz. biztositottaknak, kik bizodalmokkal működésem alatt megtiszteltek, köszönetem nyilvánitani.

Kelt M.-Vásárhelytt, dec. hó 23-án, 1866.

KÁBDEBÓ ISTVÁN,

(387) (11—12)

HEY VILMOS

zongora-készitő,

Bécsből, ajálnja egészen uj saját készitményü zongoráit, a legjutányosabb árakért; elvállal mindenféle **igazitásokat** és **hangolást**, helyben és vidéken is. Lakása: farkasutcza 82-dik szám, földszinten a jobb oldalon.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Közp. Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.